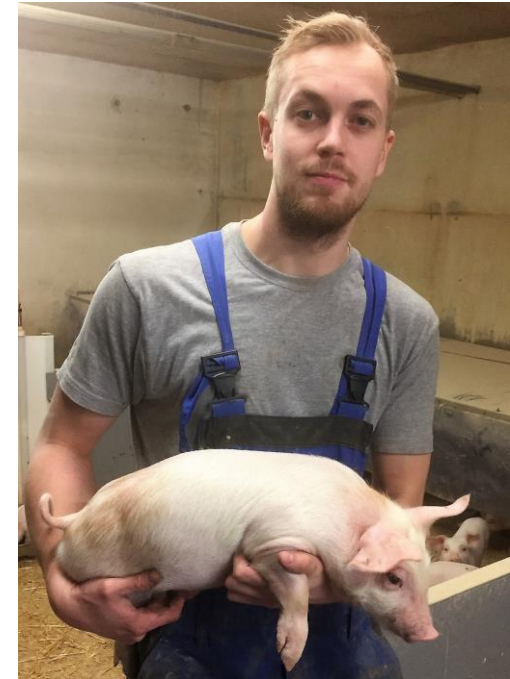

Krølle på halen

Joachim Clausen, griseproducent
Torben Jensen, chefforsker, SEGES Gris

Hvem er Joachim Clausen?

- 28 år.
- Uddannet agrarøkonom.
- Købte den første ejendom som 21-årig.
- 1.100 årssøer.
- 45.000 slagtegrise.
- Fordelt på flere sites, forskellige stityper og ventilation.
- UK- og hangriseproducent.
- Tørfoder til søer og smågrise – vådfoder til slagtegrise.

Hele Haler – hele livet – flere stityper

Ingen ændring i belægningsgrad, dansk lovgivning

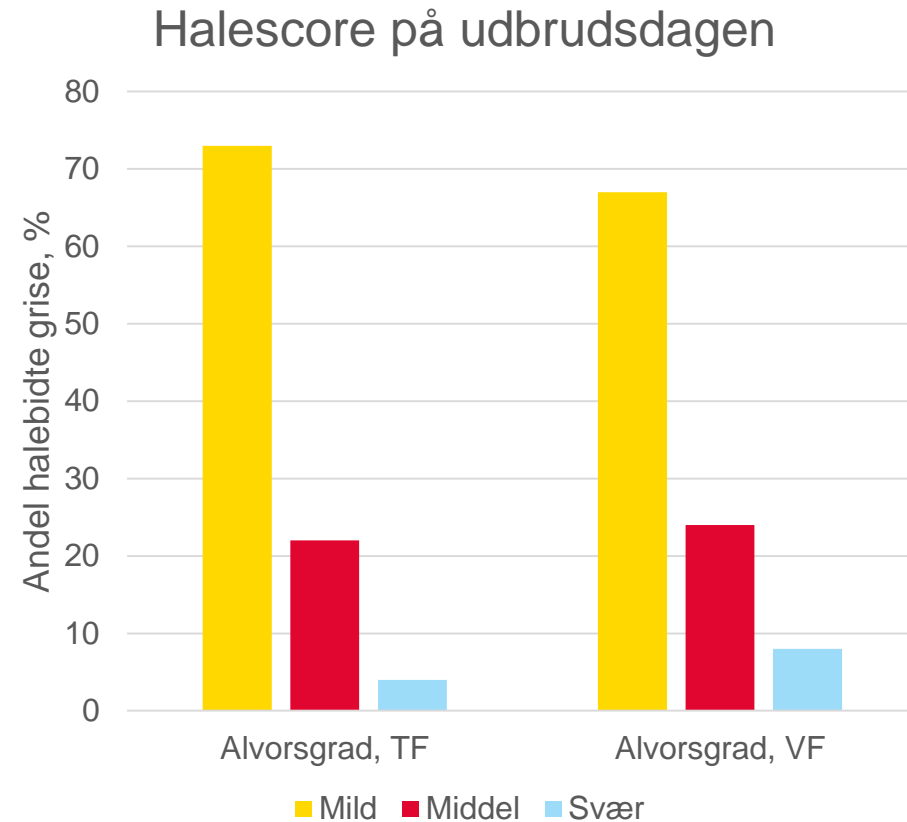
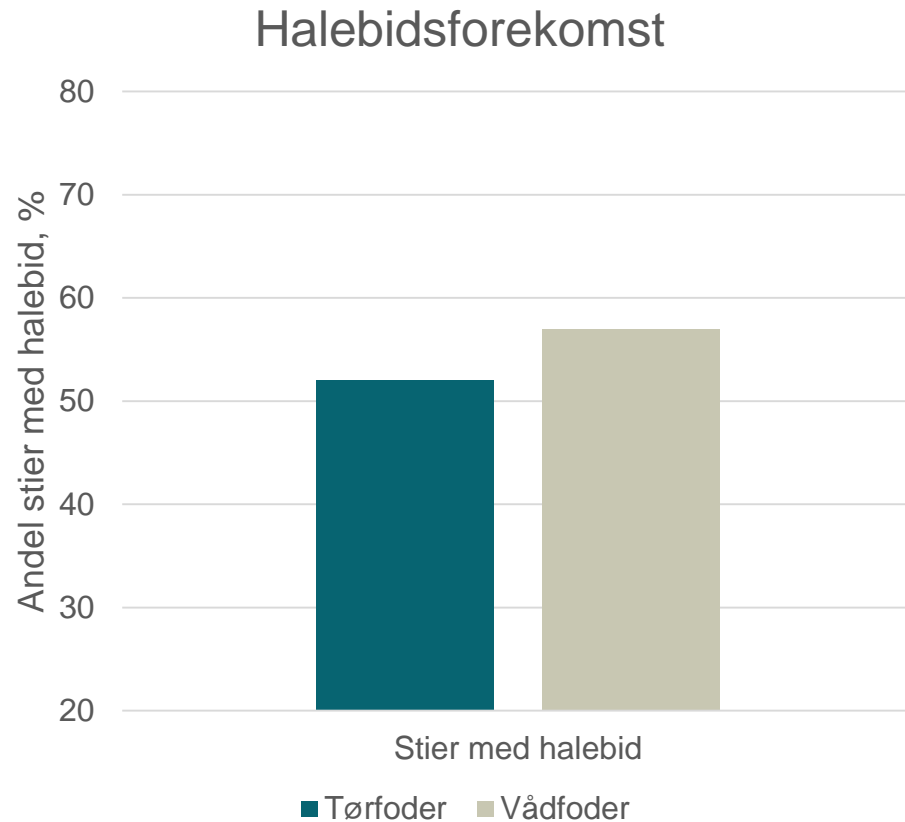
Opgørelse af halebid – hvad taler vi om?

Ingen	
Mild	
Moderat	
Svært	

Betydning af fodringsprincip, slagtegrise

Betydning af fodringsprincip, slagtegrise, resultater

SEGES, under publicering

Betydning af antal ædepladser, smågrise

Kontrol

Ekstra ædepladser

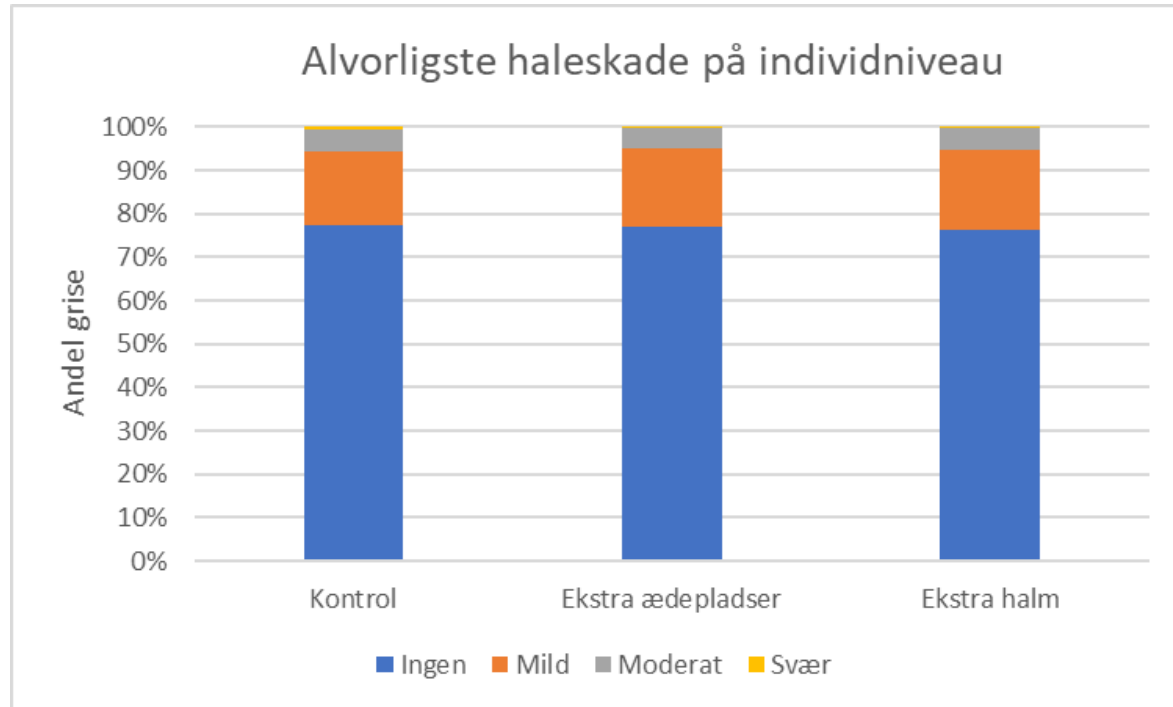

Halm på gulv x 2

Reb ved halebid (15 % grise med sår)

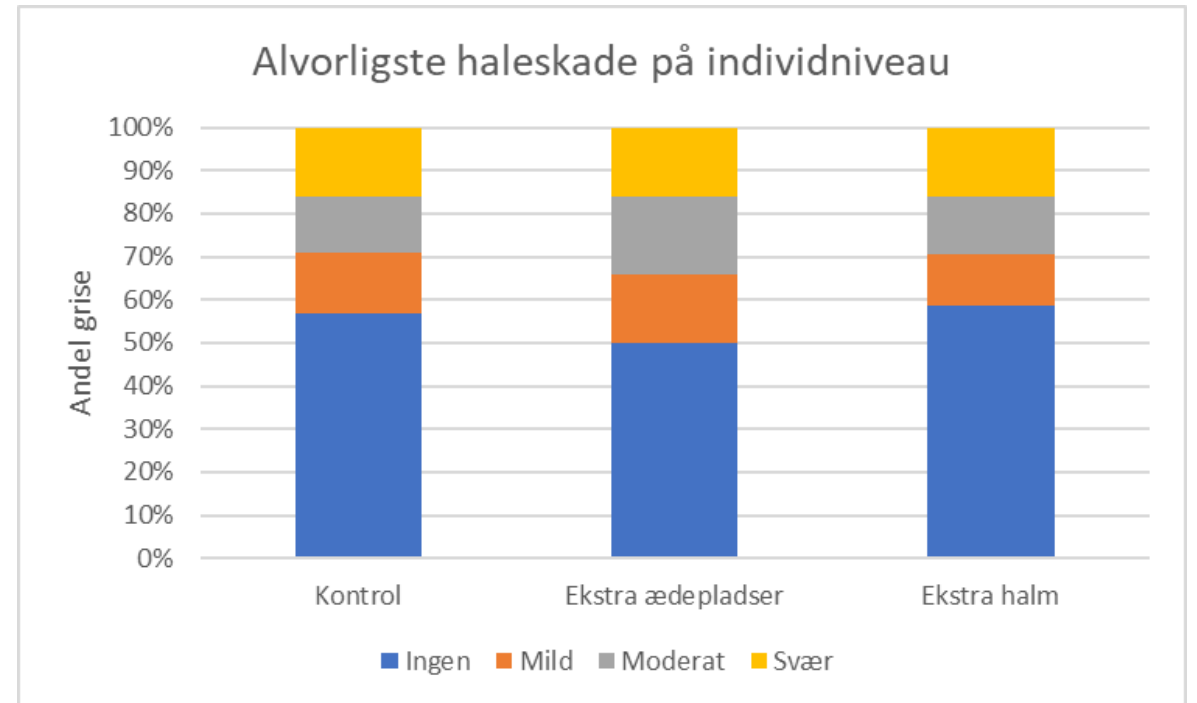

Betydning af ekstra ædepladser, smågrise, resultater

SEGES, Meddelelse nr. 1226

Besætning 1

SEGES, under publicering

Besætning 2

Hvorfor meldte jeg mig til at deltage i dette forsøg?

- Havde gået med tanker om at undlade kupering.
- Vil danne mine egne erfaringer.
- Var det nødvendigt at kupere – eller var det gammel vane?
- Hvor mange havde prøvet at lade være? 😊
- Forbrugeren i Danmark forventer det.

Inden opstart

- Anlægstjek
 - Ventilation
 - Tilpasning af minimumsventilation
 - Foderanlæg
 - Stipladser
- Sundhedstjek
 - Forrum
 - Sektionering
 - Arbejdsgang

Hvilke overvejelser gjorde jeg inden opstart i juli 2018?

- Glædede mig til at starte forsøget.
- Var opsat på, at det skulle lykkes.
- Vi skulle være meget OBS på grisene og faciliteter.
- Vi startede med to ugehold (uge 24-25).
- Skulle følges 18 uger efter fravænning.
- Derefter stoppede jeg helt med at klippe haler.

- Ville havde startet med 4 uger i stedet for 2, hvis jeg kunne gøre det om.

Skiftende rode-/beskæftigelsesmateriale

Arealoptimering

- Godt eller skidt?
- Forskel på smågrisestald og slagtesvinestald?

Hvorfor det?

Halebid efter sortering af grise.

Influenza – hvad sker der så?

- Blev hårdt ramt af influenza på det ene site.
- Førte til mange halebid.
- Salt og MgO blev sat op i mineralblandingen.

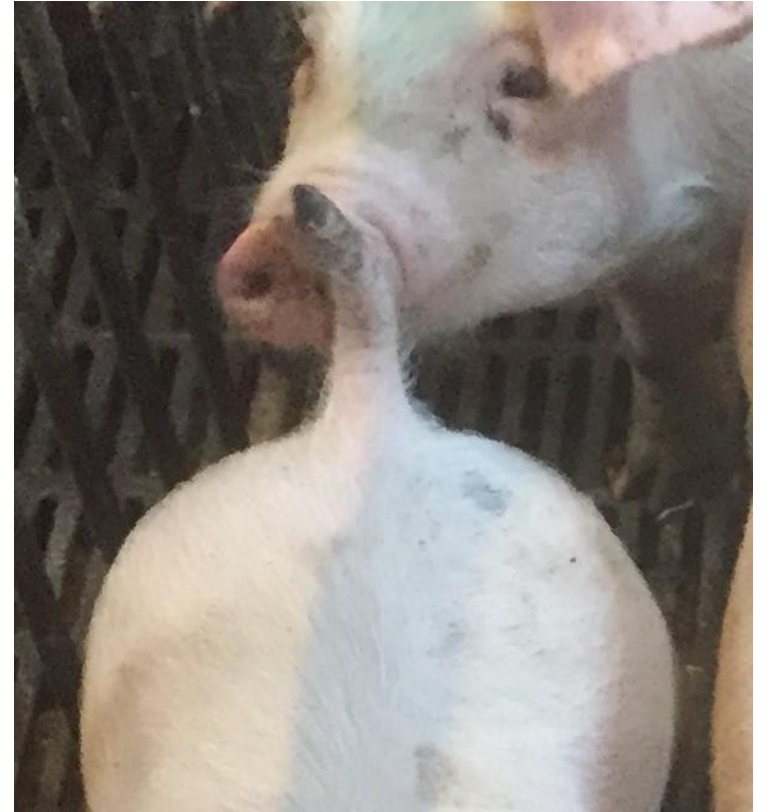
Mine erfaringer

- Skiftende rodematerialer: rebspande, papirsæk med fyld, strøelse.
- Find grisen, der bider.
- Kig efter hængende haler.
- Sæt ind ved små skader på spidsen af den lange hale.
- Små skader – nemmere at hele end bid på en kuperet hale.
- Nemmere at se udbrud ved lange haler end ved kuperede haler.
- Opmærksomhed.
- Mere tid?
- Sidegevinster.

Ved halebid

- Jeg har halebid.
- Betændte haler behandles.
- Stoppes tidligt – ellers i sygesti.
- Håndterer langt de fleste i stien.
- Én bider i stien kan give halebid til 15 andre grise.
 - Bidere kan godt gå sammen.
 - Ingen specifikke kendetegn ved bidere.

Er produktiviteten påvirket?

1. halvår 2021:

- Klimastalde: 1,8-2,2 % døde
- Slagtegrisestalde: 2,8-3,2 % døde
- Daglig tilvækst hos smågrise: 445 gram
- Daglig tilvækst hos slagtegrise: over 1.085 gram
- Foderudnyttelse reference på 2,44FE/kg tilvækst

Fremtiden

- Fortsæt med hele haler?
- Pris / tilfredshedsfølelse.
- Hvad skal de 6-10 kr. dække?

Risikofaktorer

- Foderfejl (fejlblandning, manglende foder)
- Andre udsving (influenza, PRRS, andre sygdomsudbrud)
- Langsom reaktion på hængende haler (>25 % - gør noget!)
- Manglende tid og overskud
- Systemrobusthed (delvist fast gulv, halm/strøelse)

0 = **Krølle** på halen

1 = Halen hænger slapt ned eller er trykket ind ti

Figur 2. Eksempler på forskellig halepositur

Afp. 1592
Hele haler all in
Joachim Clausen, Lauferholm

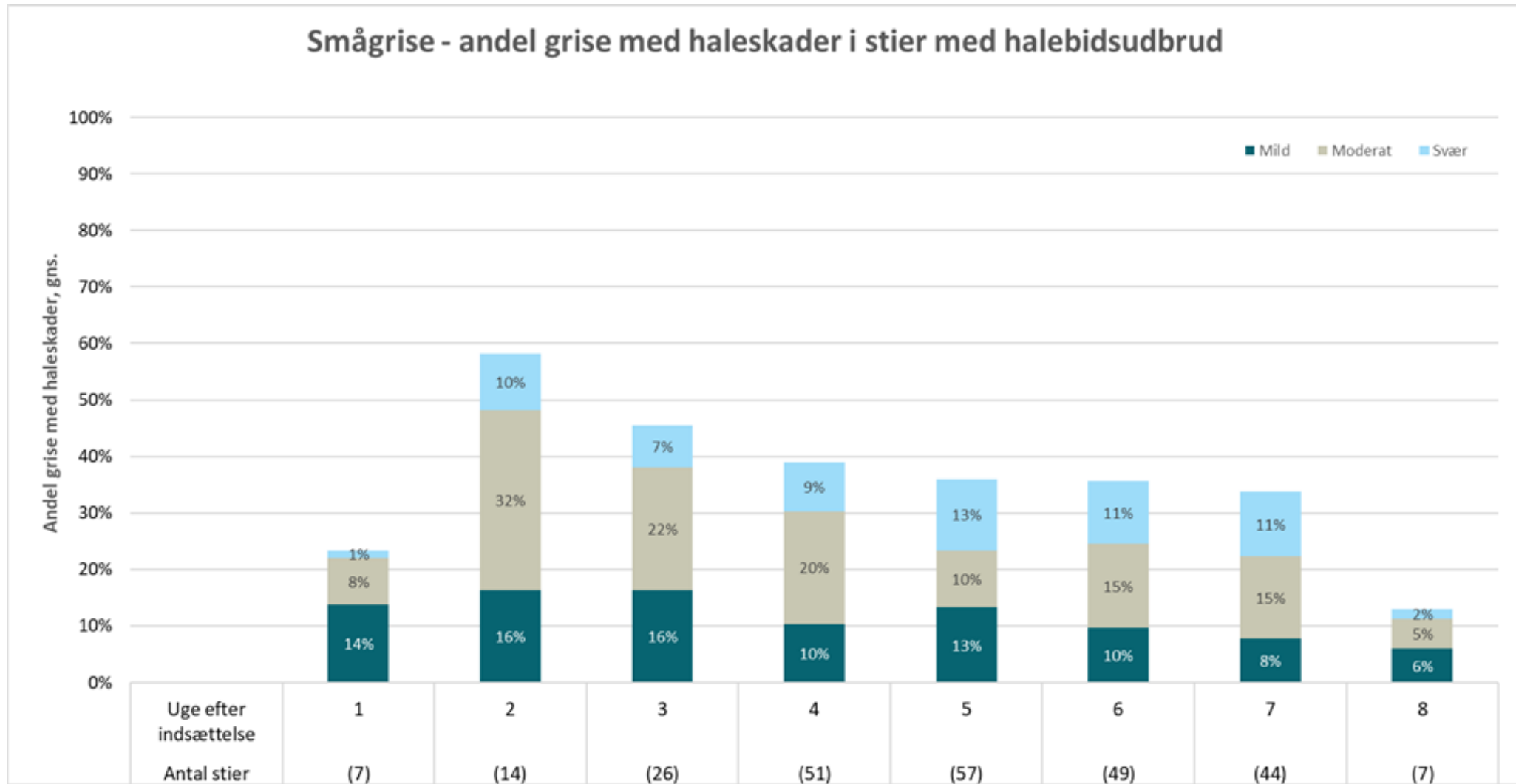
Dagsskema, klimastald – Sektion: _____

Dato: _____

Særlige hændelser det seneste døgn i hele sektionen	
---	--

Sti	Halepositur, antal hængende haler	Haleskader, antal	Afværgetiltag	Bemærkninger
			Beskrivelse	Beskrivelse
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

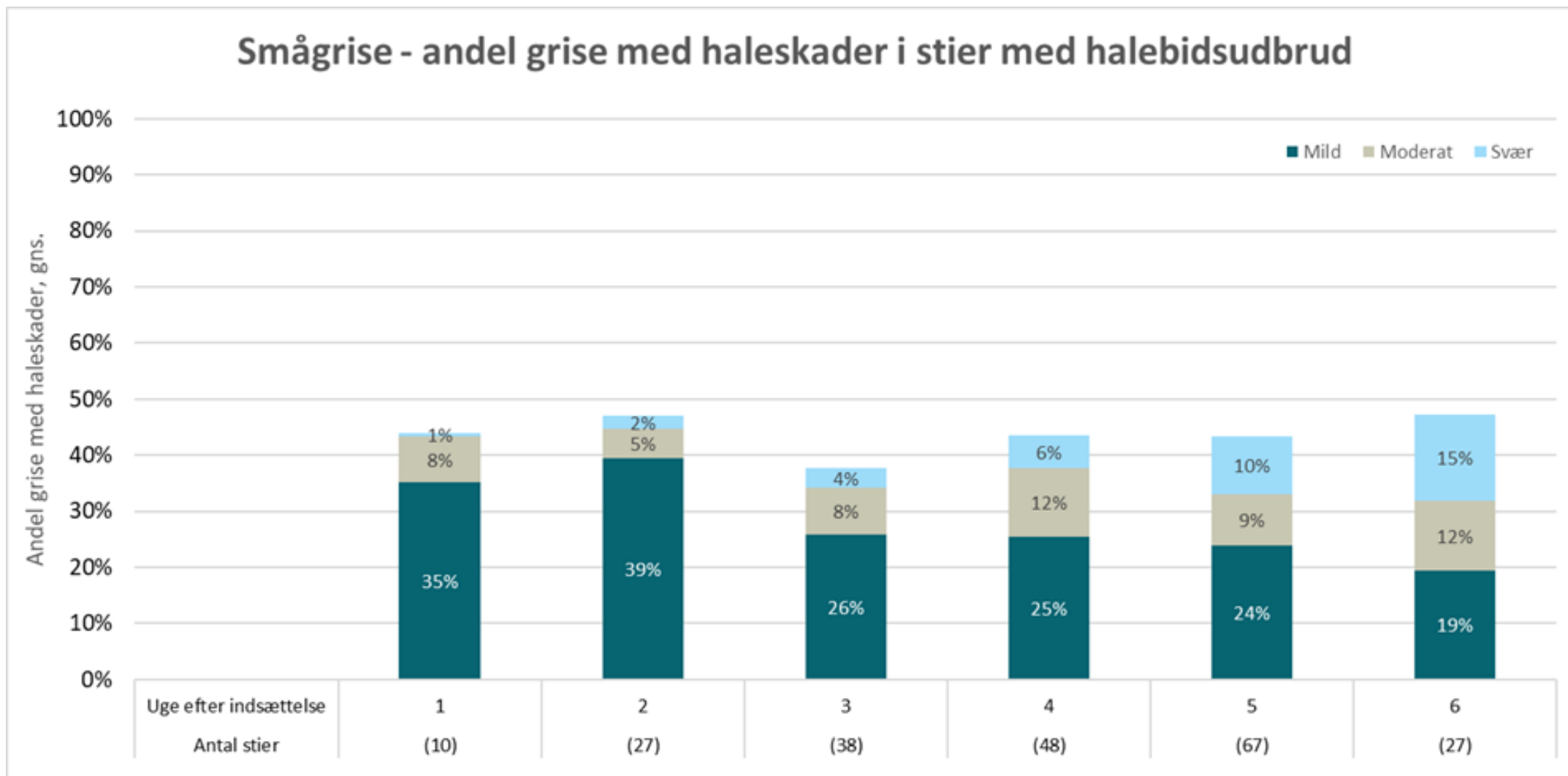
Rettidig omhu

Joachims besætning

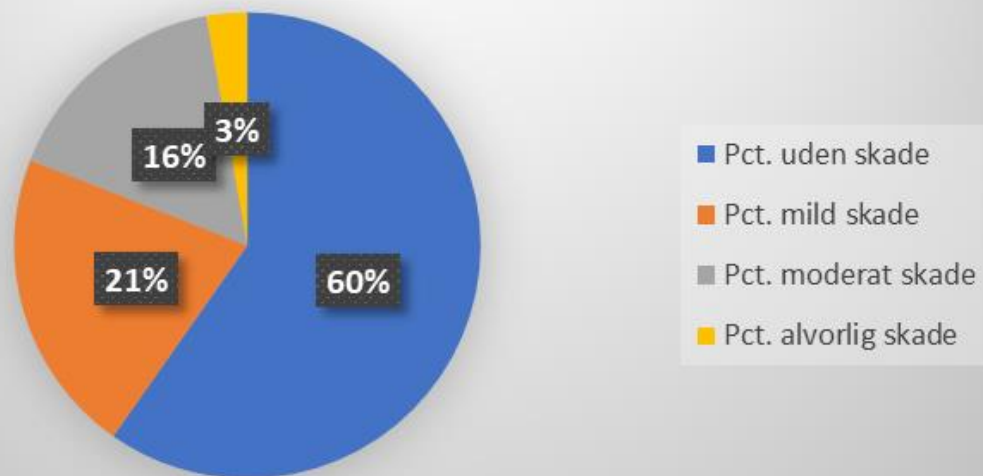
SEGES, Erfaring nr. 2104

Rettidig omhu

Rettidig omhu

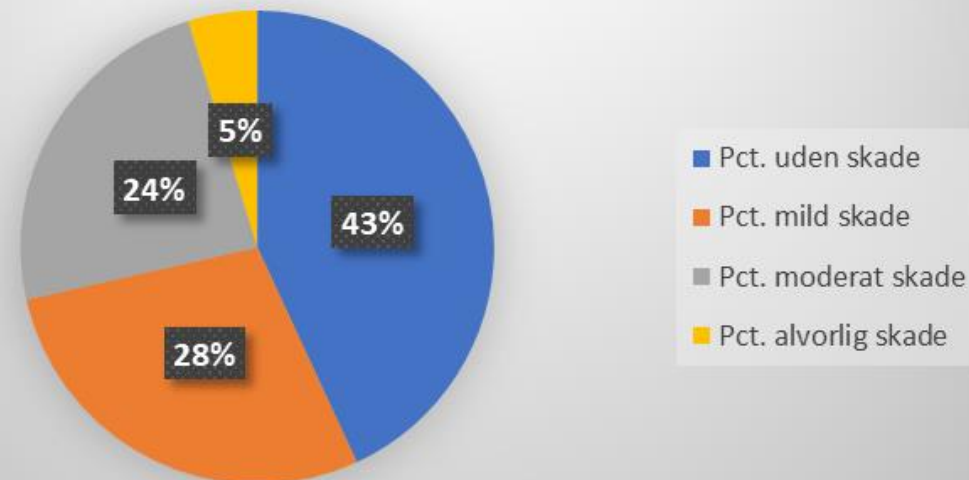
Halescoring før slagtning (7817 grise)

SEGES, Erfaring nr. 2104

Joachims besætning

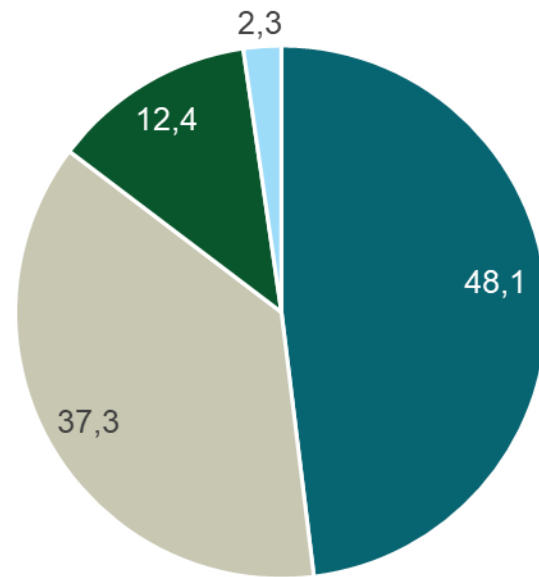
Halescoring før slagtning (3301 grise)

SEGES, Erfaring nr. 2104

Sådan går det i Finland

Haler scoret på slagteriet

- Intakte, fuld halelængde
- Mindre akutte halebid, op til 20% af halen mangler
- Ophelede haler, op til 33 % af halen mangler
- Alvorlige akutte halebid, op til 40 % af halen mangler

Heinonen et al. 2021

Det hjælper at gøre noget, når de første haleskader viser sig

Reb med sød sliksten

Wrapphø i en kugle (ca. 650 g/sti)

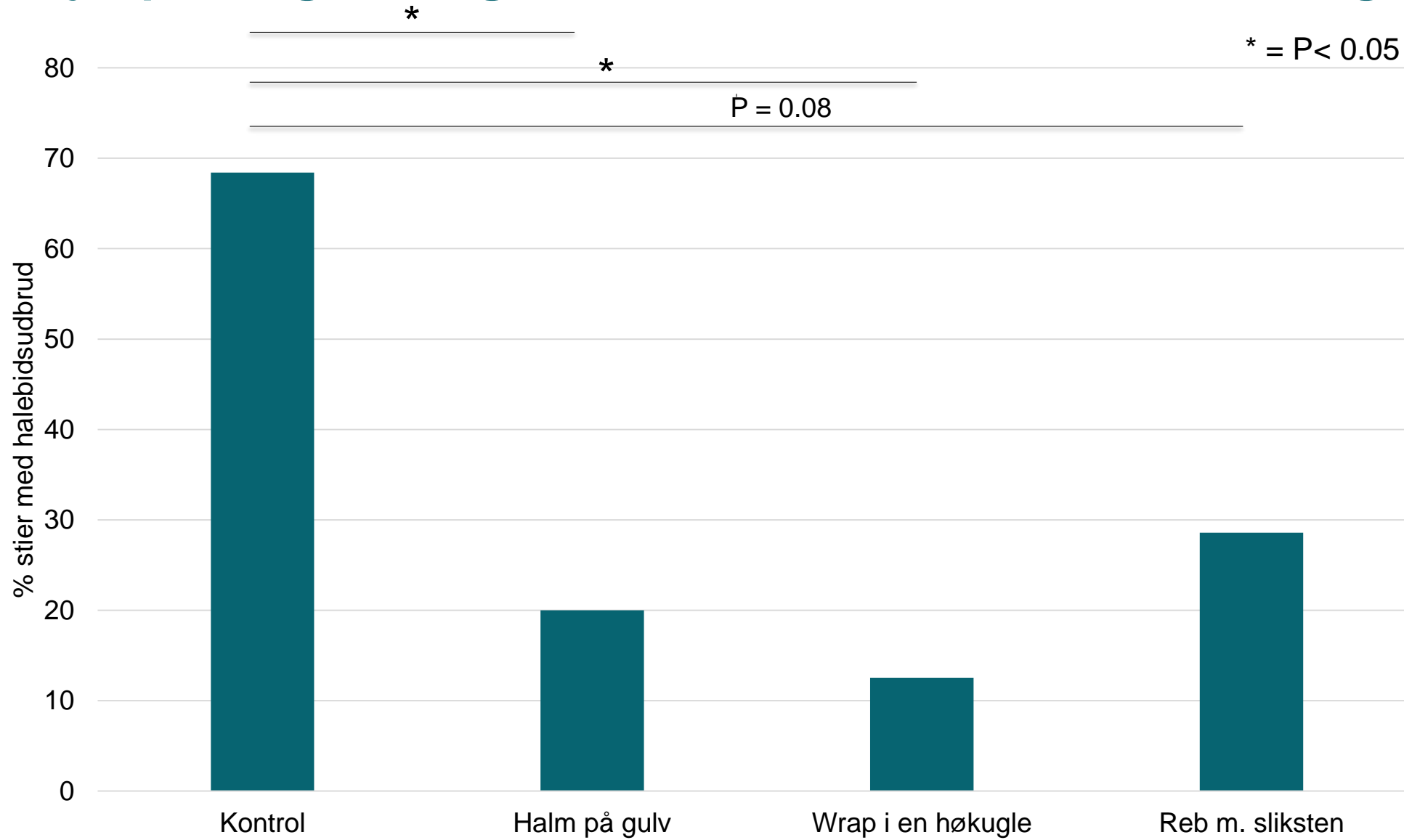
Halm på gulv (ca. 200 g/sti)

Kontrol

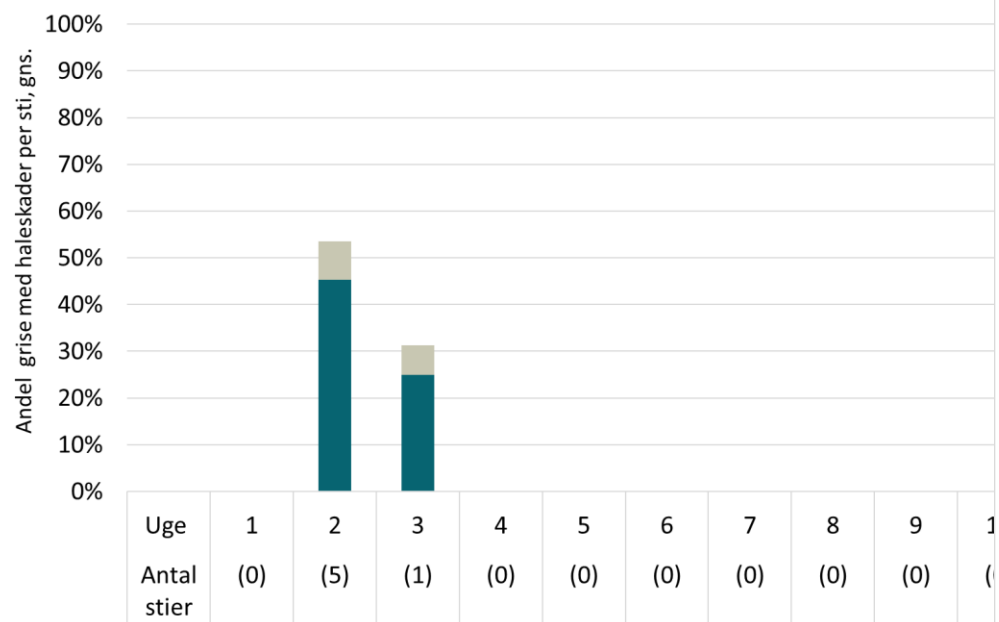
Det hjælper at gøre noget, når de første haleskader viser sig

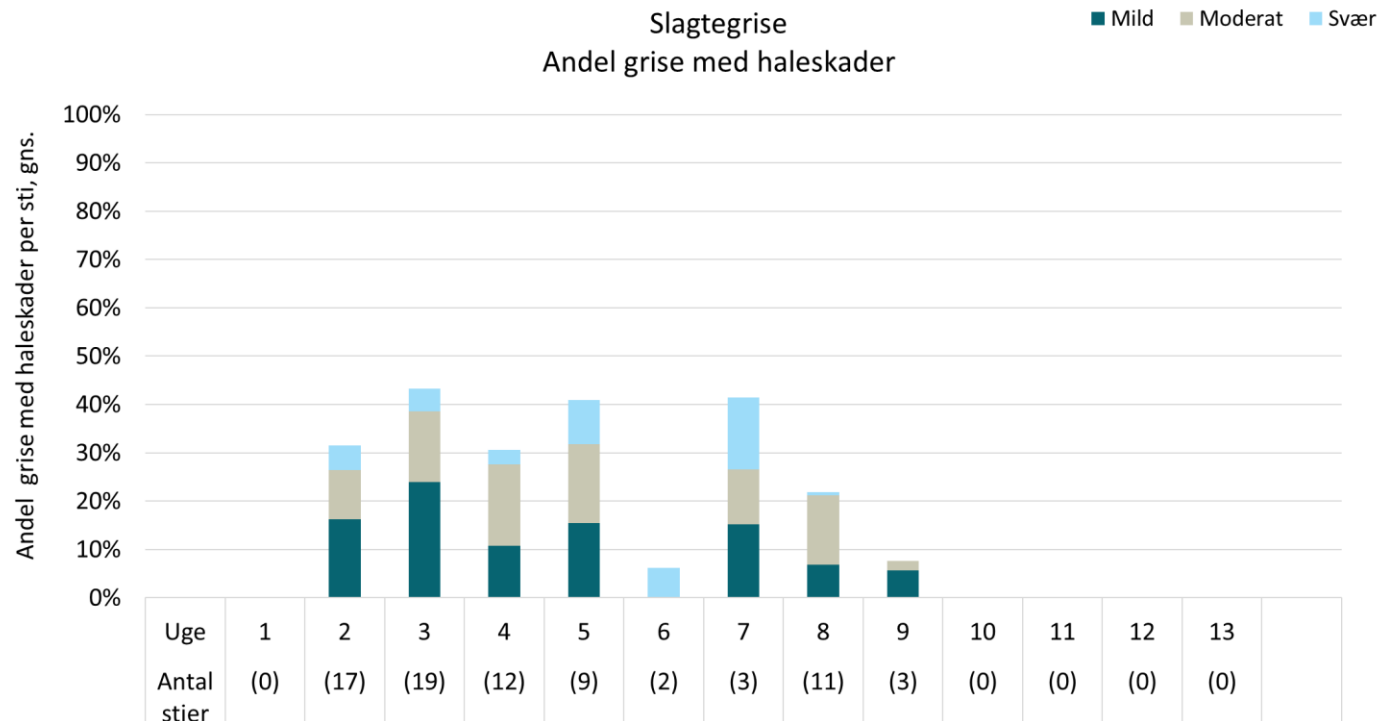
(Lahrman et al 2018)

Robuste systemer, grise fra samme sohold, to aftagere

Slagtegrise
Andel grise med halekader

Slagtegrise
Andel grise med halekader

SEGES, Erfaring nr. 2104

Robuste systemer, svensk versus dansk

Fravænning i farestien, 7-22 kg

- Danske grise
- Fra eget sohold

22-110 kg

Danmark

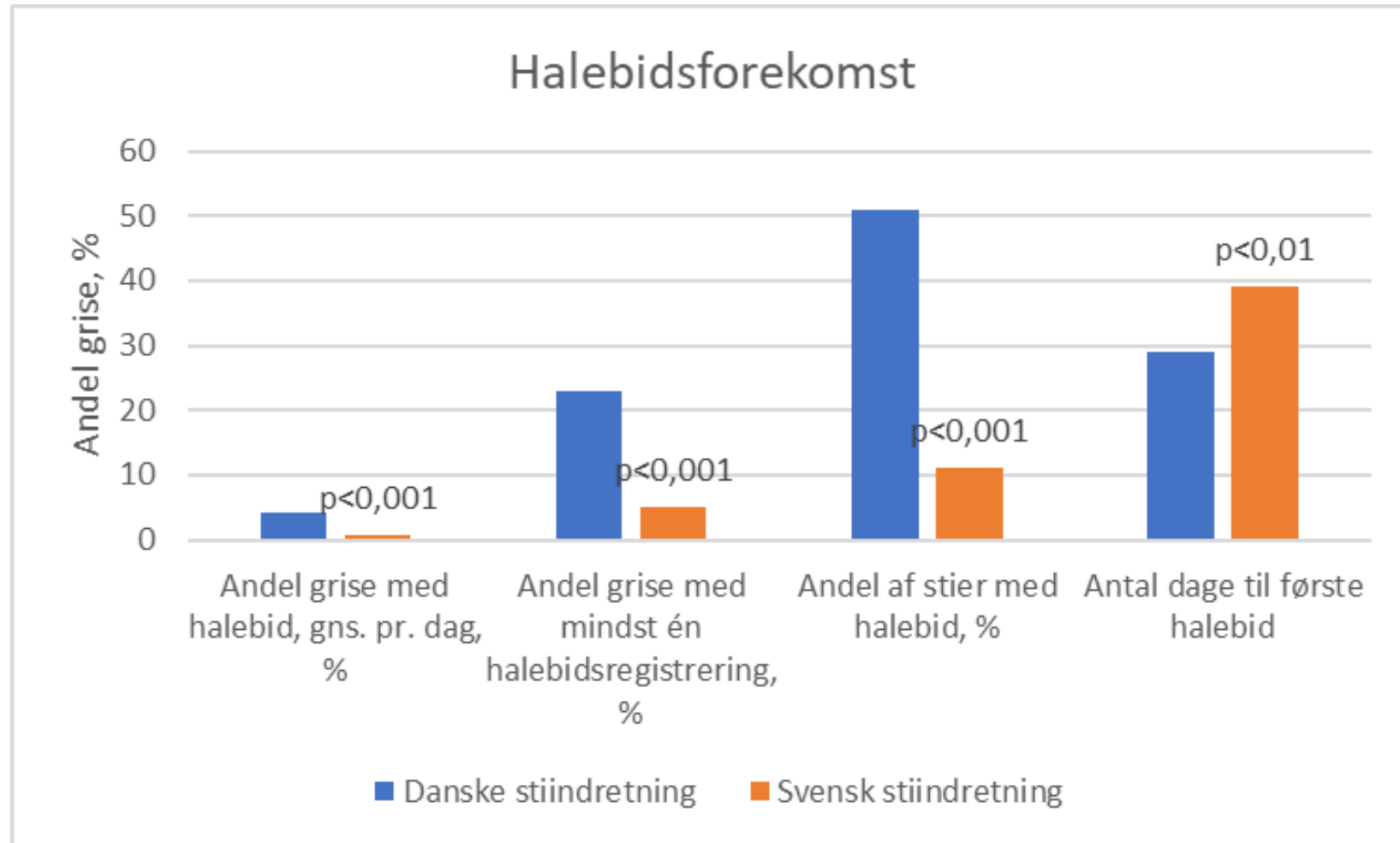
- 15 grise pr. sti
- 0,69 m² pr. gris
- 0,23 m² fast gulv pr. gris
- Halmhæk

Sverige

- 12 grise pr. sti
- 0,9 m² pr. gris
- 0,67 m² fast gulv pr. sti
- Halm på gulv

Robuste systemer, svensk versus dansk

SEGES, Meddelelse nr. 1157

Fra halekupering til hele haler

- Lav et anlægstjek
 - Risikovurdering før halekupering.
 - Produktionskoncept slagtegrise.
- Hent inspiration i haleguiden til nye arbejdsrutiner.
- Træn medarbejderne i at se de hængende haler med sår.

Tjekliste fra risikovurdering

DRIFTSLEDELSE – "OM HALER"

Er der forhold omkring driftsledelse vedrørende halebid, der giver udfordringer i besætningen? JA NEJ

Tjek, at der er en strategi for handling, ved tegn på begyndende halebidning og at personalet ved, hvordan de skal gribe ind

Hvis der opstår halebid, er det vigtigt at opdage det hurtigt, så antallet af grise, der bides, og alvorligheden af halebidene begrænses.

Personalet – også dem der passer grise i weekenden – skal kende tegnene på halebid og være bekendt med besætnings strategi for, hvordan et begyndende udbrud af halebid i en sti skal håndteres.

Den besætningsansvarlige skal opfylde kravet om uddannelse, dvs. gennemført landbrugsuddannelse eller supplerende kursus i dyrevelfærd.

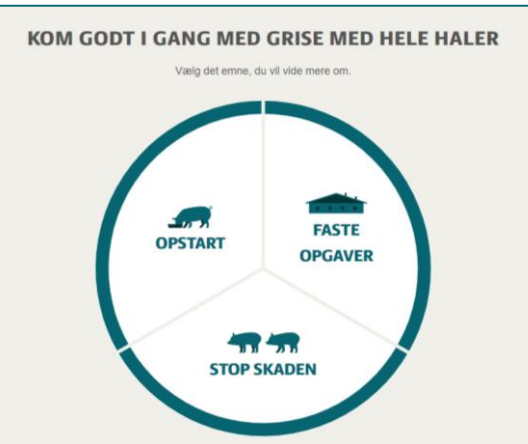
Tjek, om grise har hængende eller gemte haler

Har du restriktiv vådfodring, så er det i forbindelse med fodring nemt at se, om der er grise med "hængende haler".

Har du fodring efter andelyst, er det ikke til at se alle haler fra gangen, og derfor bør du finde en rutine, hvor du kan kontrollere haler. Det kan være samtidig med normal inspektion af grise og sti, men husk at afsætte tid til at holde fokus på netop halerne i løbet af denne inspektion.

Grise kan godt samle halen i en situation, hvor de pludseligt bliver utrygge. F.eks. når du kommer ind i stien eller står i nabostien – men de skal have halen igen.

Hvis der er én eller flere grise i stien med hængende eller gemte ha-

TJEN MERE PER SLAGTESVIN

PRODUKTIONSKONCEPT SLAGTESVIN ØGER DIN INDTJENING PÅ SLAGTESVIN

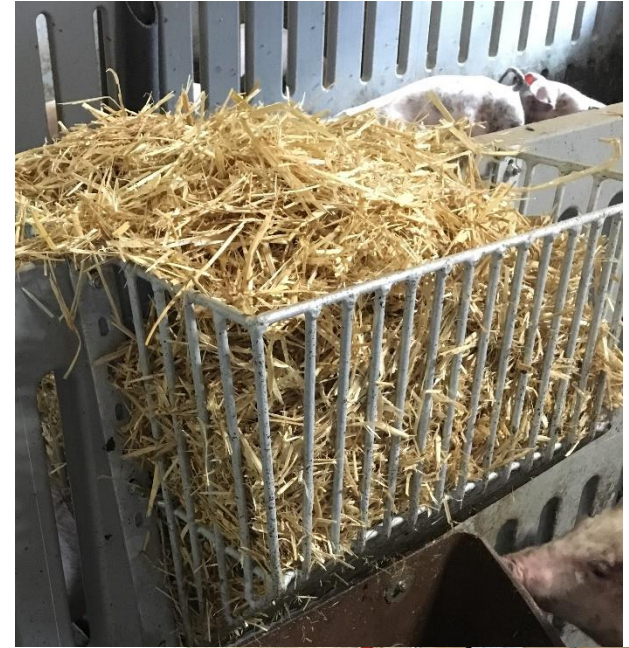
Højere DB per slagtesvin er resultatet for de deltagende besætninger i projektet 'Produktionskoncept slagtesvin'. Det positive resultat er blandt andet opnået ved en øget motivation hos deltagerne, der især kommer fra opstartsbesøg og opfølgning gennem hele forløbet.

Med erfaring fra tidligere projekter om rådgivning og fokus på gode arbejdsrutiner har 'Produktionskoncept slagtesvin' udviklet et forløb, der skal være med til at hæve rentabiliteten for de danske slagtesvineproducenter.

Her på siden kan du læse mere om projektet og følge med i resultaterne. Hvis du ønsker at deltage, så kan du se, hvilke krav, du skal opfylde for at komme med.

Hvis du vil forsøge dig med hele haler

- Begynd i det små.
- Ha' fokus på de tidlige tegn på halebid og reager på dem.
- Tildel halm via halmhæk placeret over krybben, over fast gulv eller med en sokrybbe under.
- Ha' klargjort afværgematerialer (rebspande, jutesække), så de kan ophænges i stierne.
- Der må ikke være foderstop eller tildeles foder, som ikke følger normerne (fejlblandinger).

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk

 facebook.com/SegesSvineproduktion